

Seizoensbericht Herfst

Novalishoeve – Dijkgatshoeve – Noorderhoeve

November 2023

Water, water en nog eens water

Binnen de Raphaëlstichting zitten we midden in een reorganisatie. We werken toe naar een nieuw besturingsmodel. Het opnieuw kijken naar de organisatiestructuur en daarna vaste vormen loslaten, vraagt om beweeglijkheid. Heeft de natuur ons hierbij willen helpen? De neerslag van de afgelopen maanden heeft records verbroken. Het element water zorgt voor leven, stroming, vruchtbaarheid. Voor afkoeling, beweging, verbinding, structuur, begrenzing en zelfs bevroering. Zou de regen van de afgelopen maanden ons hebben willen helpen om in beweging te komen?

Binnen de antroposofie kennen we naast het fysieke lichaam ook het etherlichaam. Dat verzorgt onder meer de levensprocessen in het fysieke lichaam. Het zorgt voor vitaliteit en groei, maar ook gewoonten en herinneringen ontstaan door dit levenslichaam. Alles wat etherisch is, is ook ritmisch en cyclisch. Dit kun je mooi zien in de natuur. Langzaam verliezen de bomen weer hun blad, maar als je goed kijkt zie je de knoppen van het nieuwe blad alweer. Wat je ziet is dus niet het gehele levende wezen, maar slechts een 'momentopname'. Boeren en tuinders hebben zich geschoold in het zien van deze processen, het zien van het geheel. Binnen ons Boerencluster hebben we dus een enorme rijkdom aan mensen die het ritme en het ontwikkelingsproces in al het levende verinnerlijkt hebben. Net als de boeren en tuinders probeer ik binnen het veranderingsproces van de Raphaëlstichting met al mijn zintuigen heel goed waar te nemen. Jaren geleden beschreef een biologisch-dynamische boer het zien van die 'Wijsheid van het Geheel' als de uitdaging in de ontwikkelingsweg die je als mens kunt gaan.

Joost Heerschop, directeur Boerencluster

Het herfstgevoel van... Marcel Roelofsen en Dagny Trentelman van de Noorderhoeve

Op de Noorderhoeve zijn de koeien drie weken geleden geschoren en op stal gegaan, waar het nu warm en behaaglijk is. De herfst staat in het teken van afsluiten, van de overgang van buiten naar binnen, en daarmee veranderen ook de dagelijkse werkzaamheden van boer Marcel Roelofsen en werkleider Dagny Trentelman. "We richten ons meer op het verzorgen van de dieren en het op orde houden van de stal," vertelt Dagny. "De zomerstal blijft relatief schoon omdat de dieren overdag buiten staan en grazen. Maar 's winters ben je druk met schoonmaken en voederen." De koeien op de Noorderhoeve krijgen 's winters kuilgras en dit jaar voor het eerst ook bierbostel, afkomstig van brouwerij Egmond, brouwer van de biologische Sancti Adelberti abdijbieren, vertelt Marcel. Voor Marcel en Dagny is de herfst geen periode van rust, er is nog altijd van alles te doen als boer. Wel vinden ze het een periode van inkeer en van plannen maken voor het volgende jaar. "We zoeken de bescherming binnen op en proberen het goed en warm te hebben. We zijn zorgzaam met en voor elkaar."

Marcel werkt alweer tien jaar als boer op de Noorderhoeve en woont vijf jaar op het erf. Het werken op de boerderij kun je niet los zien van het werk met de mensen, vindt hij. "Op de Noorderhoeve is een dimensie aan mijn werk toegevoegd. De gezamenlijke zin die we hier hebben staat aan de basis van alles."

'De energie van de Dijkgatshoeve ga ik missen'

Eind november verlaat Klara Volwerk de Dijkgatshoeve; ze gaat met vervroegd pensioen. Niet helemaal volgens planning, vertelt ze. Want begin dit jaar was ze er nog van overtuigd dat ze tot haar 67e zou blijven werken. "Maar toen kwam de reorganisatie en dacht ik: heb ik hier nog de energie voor? Als ik eerlijk ben niet. Ik heb het er eerst thuis over gehad en vervolgens met Joost. Toen ik de knoop eenmaal had doorgehakt, ontstond er zó'n ruimte... het was de juiste beslissing." Klara heeft gepioneerd op de Dijkgatshoeve, zegt ze. "Toen we hier kwamen, op 1 oktober 2011, kende niemand elkaar. Alleen de boer was eerder begonnen, dus er waren koeien en kalfjes, er was melk en we konden aan de slag om zuivel en kaas te maken. Het was een mooie tijd omdat we met elkaar iets op gingen bouwen. Maar na zeven jaar kwamen de wisselingen; in personeel en bewoners. Terugkijkend denk ik dat dat hoort bij deze plek. We zitten hier afgelegen en dat werkt niet voor iedereen en het werkt niet altijd voor een lange periode. Wat ze het meest gaat missen? "Ik vind het geweldig hoe we hier samen met de bewoners een product te maken. Hoe ingewikkeld dat soms ook is. De energie van de Dijkgatshoeve ga ik ook missen. Dit is een stabiele, maar ook enerverende plek waar altijd iets gebeurt. Maar wat ik niet ga missen is de wekker die 's ochtends gaat. Ik heb wel plannen voor na mijn pensioen, maar ik heb besloten om het eerst een jaar rustig aan te doen."

Bram's filmavontuur

Voor zijn documentaire *Bart en de zoektocht naar de dubbelganger* brengt filmer en kunstenaar Bart Eysink Smeets een bezoek aan de Novalishoeve. Hij gaat daar langs bij bewoner Bram Schotten, die volgens tips enorm op hem schijnt te lijken. Bart wandelt een stukje met Bram door Den Hoorn, ze drinken iets op een terrasje en proberen al pratende erachter te komen of ze naast hun uiterlijk nog meer overeenkomsten hebben. Niet in beeld, maar wel constant op de achtergrond bij Bram's filmavontuur zijn z'n broer Bart en zijn moeder, Ria Hoogkamer. Ria vond het een cadeautje, het hele filmproces. "Als ik erover vertel, zit ik weer met een glimlach om mijn lippen," zegt ze. "Bram vindt het heerlijk om aandacht te krijgen en in het middelpunt te staan. En filmer Bart hebben we ervaren als heel integer. Hij was zich bewust van de kwetsbaarheid van Bram en heeft mij eerst gevraagd hoe hij hem het beste kon benaderen. Bart had oprecht interesse in Bram, merkte ik. Hij kwam niet even zijn 'verhaaltje' halen. Hij heeft ons zelfs de eindmontage laten zien, voordat de documentaire in première ging."

Die première, in de prachtige Tuschinsky bioscoop in Amsterdam, was een feest, vertelt Ria. "Zoiets maak je maar één keer in je leven mee. Bram heeft er enorm van genoten, maar vond het ook spannend. In Tuschinsky, op het grote doek, moet je je voorstellen... Ik vond het heel bijzonder dat Bram dit mee mocht maken en dat ik daarbij mocht zijn en het proces van achter de schermen mocht bijwonen.

"Bart en de zoektocht naar de dubbelganger ging deze zomer in première en is nog te zien op 2doc.nl"

De Noorderhoeve en Vonk gaan samenwerken

De Noorderhoeve ontvangt sinds kort twee klassen met studenten van het VONK, een brede onderwijsinstelling in Noord-Holland met mbo-opleidingen in verschillende branches. De studenten volgen de opleiding Landbouw en Zorg en krijgen twee dagen per week 'midden in de praktijk' les op de Noorderhoeve. Elk moment kunnen ze op het erf met eigen ogen zien en ervaren hoe landbouw en zorg daar samenkomen. Sanne Osinga, leidinggevende wonen en werken, is blij met de nieuwe samenwerking. "We ontdekken samen hoe we van elkaar kunnen leren en hoe we elkaar kunnen aanvullen en versterken. En misschien worden deze studenten in de toekomst wel onze nieuwe medewerkers."

Beelden van Kwaliteit

Op de Dijkgatshoeve is in september gewerkt met Beelden van Kwaliteit. Deze methode is erop gericht om de kwaliteit van de zorg zichtbaar te maken door observatie van de dagelijkse praktijk. Na de observatie worden beelden en ervaringen gebruikt als basis voor dialoog en zo ontstaat er een meervoudig perspectief en houd je elkaar scherp. Gerdi Kerckhaert, die in de winkel van de Dijkgatshoeve werkt, vond het een bijzondere ervaring. "Er kwam iemand op alle vier de werkplaatsen observeren en daar is na afloop een verslag over gemaakt dat we samen hebben besproken. Het is verhelderend en inspirerend om stil te staan bij wat je doet en hoe je het doet. Als werkplaatsleider werk je zelfstandig. Het is dan heel interessant om te zien hoe het er op andere werkplaatsen aan toe gaat en hoe zij met bewoners omgaan. Na de evaluatie is een stappenplan met verbeterpunten opgesteld, daar gaan we nu mee aan de slag."

Hier werken we samen met de natuur

Bij de Novalishoeve is in september het eerste Demeter veldbordje geplaatst bij het graanveld en de bloemenstrook. Het graanveld is de trots van boer Meine Koopmans want graan is een prachtig kringloopgewas. Een maand later was het zo ver op de Dijkgatshoeve. Boer Jan Hartog en zuivelmaker Andreas Daldorf poseren hier samen bij het bordje om de hele voedselketen zichtbaar te maken. Die begint bij Jan die de verzorging van het land en de dieren voor zijn rekening neemt en de koeien vervolgens melkt. Daarna neemt Andreas het stokje over door van de dagverse melk zuivel en kaas te maken. Met de bordjes wil Stichting Demeter laten zien: op dit biodynamische bedrijf werken we samen met de natuur. De komende drie jaar wil Demeter ze op alle bd-bedrijven plaatsen.

Michaëlsfeest

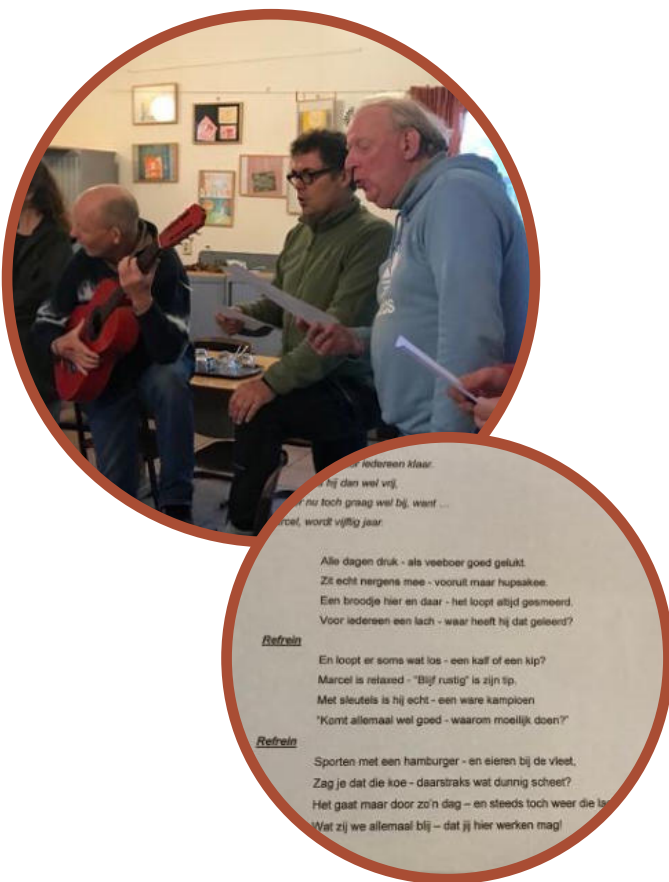
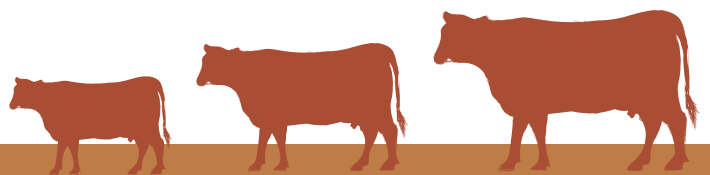
Ik zeg oeh! Oeh! Ik zeg ah! Ah!

Op maandag 6 november is Sebas jarig op de Nooderhoeve. Hans Schenkels is er al vroeg en zit in de koffieruimte met een liedjesmap voor zich. Speciaal voor de jarige heeft hij een lied geschreven, op de melodie van Oerendhard van Normaal. Als het zo ver is, zingt iedereen uit volle borst mee. Sebas zelf ook, die als middelpunt van de aandacht staat te stralen. Hans is als vrijwilliger ruim veertig jaar verbonden aan de Noorderhoeve. Twee jaar geleden is hij begonnen met dit mooie ritueel: de jarige in het zonnetje zetten met een hoogstpersoonlijk lied. Als het even lukt, schuift Biem Bremer aan om de zang muzikaal te ondersteunen, maar deze keer pakt een van de bewoners de gitaar. Ruim 80 liedjes zitten er inmiddels in de map, op melodieën van Abba tot Hazes en van Eagles tot Bee Gees. "Ik verbind me thuis op de bank in gedachten met de jarige en dan rollen de teksten er vanzelf uit," zegt Hans. "Dit is zó veel leuker dan een standaard liedje. Lang zal hij leven is voor iedereen, dit is speciaal voor jou!"

De Tuunen in het nieuws

Dagblad Trouw en het Nederlands Dagblad maakten beide een reportage over 'Buurtschap de Tuunen' op Texel. In deze wijk wordt sociale cohesie gestimuleerd door de wooncorporatie en deelnemende zorginstellingen, waaronder de Novalishoeve. Beide kranten interviewden buurtbewoners en vroegen naar de positieve veranderingen die ze ervaren sinds ze in de Tuunen wonen. Ook zorgcoördinator Suzanne Schagen werd door Trouw gevraagd naar haar bevindingen. "Ik vond het een heel leuk bezoek. Journaliste Annelies Roon was oprecht geïnteresseerd in de verhalen van onze cliënten die hier wonen, waardoor ze heel open met haar spraken. Ze hadden van tevoren gezonde spanning, maar deden het prima. Ik was blij met het eindresultaat; het is een beeldend verhaal geworden. In gedachten hoor ik het de cliënten hardop vertellen als ik het teruglees. De reportage maakte me bewust van wat er gerealiseerd is met de Tuunen. Het was een moment om even van afstand naar de dagelijkse gang van zaken kan kijken. Ik heb leuke reacties gekregen na afloop en hoorde vooral dat de cliënten zo tot hun recht kwamen in het stuk."

iedereen Maar
hij dan wel vrij.
nu toch graag wel bij, want ...
rcel, wordt vijftig jaar.

Alle dagen druk - als veeboer goed gelukt.
Zit echt nergens mee - vooruit maar hupsakee.
Een broedje hier en daar - het loopt altijd gesmeerd.
Voor iedereen een lach - waar heeft hij dat geleerd?

Refrein
En loopt er soms wat los - een kalf of een kip?
Marcel is relaxed - "Blijf rustig" is zijn tip.
Met sleutels is hij echt - een ware kampioen
"Komt allemaal wel goed - waarom moeilijk doen?"

Refrein
Sporten met een hamburger - en eieren bij de vlees.
Zag je dat die koe - daarstraks wat dunniq scheet?
Het gaat maar door zo'n dag - en steeds toch weer die lach
"Wat zij we allemaal bij - dat jij hier werken mag!"

Colofon

Seizoensbericht is een uitgave van het Boerencluster van de Raphaëlstichting. Aan deze editie werkten mee: Biem Bremer, Bianca de Goede, Joost Heerschop, Ria Hoogkamer, Marijke Hoornsman, Gerdi Kerckhaert, Sanne Osinga, Marcel Roelofsen, Suzanne Schagen, Hans Schenkels, Bram Schotten, Annelijn Steenbruggen, Dagny Trentelman, Klara Volwerk en Frank Westdorp